

Rolul metodelor interactive în activitățile de educare a limbajului din grădiniță

„Învățarea interactivă este un proces activ, volitiv, mediat intern, în cadrul căruia cel care învață descoperă, interferează, construiește și resemnifică sensuri, valorificând materiale de învățat, analizând situații și experiențe etc. și trecându-le prin filtrele propriei personalității” (Bocoș, M., 2002). În grădiniță, copilul se angajează în acte voluntare, individual și în grup, pentru a găsi răspunsuri la întrebările proprii sau la cele puse de educatoare sau colegi și transformate în „probleme proprii”. Copiii pun întrebări, găsesc răspunsuri, problematizează, cooperează, se bucură împreună de rezultatul muncii individuale și colective.

Învățarea interactivă este un tip de învățare care are la bază implicarea colaborativă profundă – intelectuală, psihomotorie, afectivă și volițională – a subiectului învățării în dobândirea activă și interactivă a noului, respectiv angajarea propriilor sale eforturi intelectuale și psihomotorii în însușirea cunoștințelor, în construirea cunoașterii, în formarea și dezvoltarea abilităților, capacităților, competențelor, comportamentelor etc.; eforturile proprii ale elevului, care îi permit acestuia accesul la cunoștințe, sunt înscrise în schimburi sociale active, în interacțiuni intelectuale, sociale, afective, care asigură progresul cunoașterii, ajungându-se la o gândire care depășește posibilitățile unui singur individ” (Bocoș, M., 2013).

În teoria și practica educațională contemporană, problematica instruirii interactive cunoaște noi abordări științifice, complexe, interdisciplinare, posibile grație dezvoltării științelor exacte și științelor socio-umane. Superioritatea metodelor active, necesitatea îmbinării studiului independent cu metodele de învățare prin colaborare au devenit evidente, fiind argumentate științific din punct de vedere pedagogic, psihologic, sociologic și biologic. Este unanim acceptat faptul că o metodă activă favorizează constructivismul operatoriu, respectiv elaborarea simultană atât de noi cunoștințe și structuri cognitive, cât și operații mentale. O metodă activă este prin excelență participativă și presupune angajarea efectivă a subiectului învățării, pe care îl învață cum să facă să se adapteze, să acționeze, să decidă, să experimenteze, să descopere, să problematizeze, și nu doar să memoreze, să reproducă, să execute, să se conformeze.

Utilizarea metodelor interactive în cadrul desfășurării activităților de educare a limbajului din învățământul preșcolar oferă un context adecvat de prezentare a experiențelor de învățare, în care preșcolarii:

- își dezvoltă capacitatea de comunicare și își îmbogățesc vocabularul, prin implicare activă, manifestând plăcerea de a se implica și de a cerceta;

- operează cu un material bogat, într-un cadru transdisciplinar, ce favorizează viziunea globală și transferul de cunoștințe în contexte diferite;

- își dezvoltă mecanismele cognitive superioare: gândirea (prin angajarea operațiilor acesteia, care ajută la surprinderea esențialului), memoria (prin învățarea activă bazată pe restructurări permanente în sistemul de cunoștințe, prin raportarea noilor noțiuni la cele anterioare, asigurându-se astfel retenția pe termen îndelungat) și imaginația (prin încurajarea exprimării libere, prin valorizarea spontaneității și originalitate răspunsurilor).

Prin metodele interactive de grup, copiii își exersează capacitatea de a selecta, combina, învăța lucruri de care vor avea nevoie în viața de școlar și de adult. ”Efortul copiilor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale interdisciplinare decât cele clasice, prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv în care copiii își asumă responsabilitatea, formulează și verifică soluții, elaborează sinteze în activități de grup, intergrup, individual, în perechi” (Munteanu, C.; Munteanu, E.N., 2009).

Ideile, soluțiile grupului au încărcătură afectivă și originalitate, atunci când se respectă principiul flexibilității. Toate metodele interactive de grup stimulează creativitatea, comunicarea, activizarea tuturor copiilor și formarea de capacități ca: spiritul critic constructiv, independență în gândire și acțiune, găsirea unor idei creative, îndrăznețe de rezolvare a sarcinilor de învățare.

Fiind prezentate ca niște jocuri de învățare, de cooperare, distractive, nu de concentrare, metodele interactive învață copiii să rezolve probleme cu care se confruntă, să ia decizii în grup și să aplaneze conflictele.

Situațiile de învățare, rezolvate prin metode interactive de grup dezvoltă copiilor gândirea democratică, deoarece ei exersează gândirea critică și înțeleg că atunci când analizează un personaj, comportamentul unui copil, o faptă, o idee, un eveniment, ei critică comportamentul, ideea, fapta și nu critică personajul din poveste sau copilul, adultul.

Metodele învață copiii că un comportament întâlnit în viața de zi cu zi poate fi criticat pentru a învăța cum să-l evităm. Ei aduc argumente, găsesc soluții, dau sfaturi din care cu toții învață. Este însă importantă alegerea momentului din lecție, dintr-o zi, personajul copil și fapta lui, deoarece ele reprezintă punctul cheie în reușita aplicării metodei și nu trebuie să afecteze copilul. Tocmai acesta este punctul forte al metodelor care introduc în dezbateri comportamentele reale, cotidiene.

După fiecare metodă aplicată, se pot obține performanțe pe care copiii le percep și-i fac responsabili în rezolvarea sarcinilor de lucru viitoare.

Copiii înțeleg și observă că implicarea lor este diferită, dar încurajați, își vor cultiva dorința de a se implica în rezolvarea sarcinilor de grup. Grupul înțelege prin exercițiu să nu-și marginalizeze partenerii de grup, să aibă răbdare cu ei, exersându-și toleranța reciproc.

Metodele implică mult tact din partea dascălilor, deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de copil timid, pesimist, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare găsim gestul, mimica, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul în concordanță cu situația și totul va fi ca la carte. Metodele interactive de grup se pot combina între ele sau cu cele tradiționale, cu metode din aceeași categorie, iar metodele tradiționale nu se elimină, se modernizează, se combină, se modifică, se îmbunătățesc și se adaptează.

Dintre obiectivele metodelor interactive enumerăm:

- ”Formarea sau promovarea unor calități ce au la bază atitudini și competențe democratice, stabilirea unor relații interculturale care au al bază comunicare;
- Însușirea unor cunoștințe, abilități, comportament de bază în învățarea eficientă a unor abilități practice în condiții de cooperare;
- Dobândirea primelor elemente ale muncii intelectuale în vederea cunoașterii realității și a activității viitoare de învățare școlară.
- Implicarea activă și creativă a copiilor pentru stimularea gândirii productive, a gândirii divergente, libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor;
- Formarea deprinderilor copiilor de a găsi singuri informații, de a lucra în echipă, de a aplica cunoștințele în diferite situații de viață, de a conștientiza stilurile de învățare pe care le preferă (adică cum învață o poezie, o poveste, cum realizează un desen, o construcție etc cel mai repede);
- Realizarea unor obiective interdisciplinare, a ști să culeagă informații despre o temă dată, a ști să identifice probleme diferite, a ști să facă conexiuni;
- Încurajarea autonomiei copilului și promovarea învățământului prin cooperare;
- Focalizarea strategiilor pe promovarea diversității ideilor;
- Formarea unui sistem de capacități;
- Formarea deprinderii de a gândi critic;
- Comunicarea pe baza unei tehnologii informaționale, moderne, interactive” (Mitu, F.; Antonovici, Ș., (2005).

În urma aplicării acestor metode, copiii învață să-și împărtășească ideile, capătă încredere în ei, devin responsabili pentru ideile și acțiunile lor, învață să privească critic mediul social în care trăiește el, fiind parte integrantă a acestuia și să se descurce în situații reale de viață; învață cum se

învețe, printr-un antrenament plăcut interactiv în grup; își exersează capacitatea de autoevaluare și de a evalua alternative și a lua decizii, de a critica, a testa ipoteze, a reflecta; se comportă cu toleranță, afectivitate, sensibilitate, corectitudine cu cei din jur.

Bibliografie:

1. Bocoș, M., (2002), *Instuirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
2. Bocoș, M., (2013), *Instruirea interactivă*, Editura Polirom, Iași
3. Munteanu, C.; Munteanu, E.N., (2009), *Ghid pentru învățământul preșcolar. O abordare din perspectiva noului curriculum*, Editura Polirom, București
4. Mitu, F.; Antonovici, Ș., (2005), *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar. Ediția a II-a*, Editura Humanitas Educațional, București

*Prof. înv. preșcolar Stancu Adriana-Florina
Școala Gimnazială "Ion Iorgulescu" Mihăești, jud. Argeș*